



**SAK**

**TYÖTÄ**

**TOISTEMME**

**PUOLESTA**

# SAK:n ehdotuksia työllisyyden parantamiseksi

19.6.2019

# Lähtökohtia

- Esitykseen koottu pääosin ehdotuksia, jotka olemme arvioineet voivan saada liikkeelle ensivaiheessa.
- Pidemmän aikavälin uudistuksia ei ole tässä vaiheessa mukana, näistä esimerkkinä
  - sosiaaliturvan uudistaminen
  - jatkuvan oppimisen uudistus.

# Työttömien palveluiden uudistaminen

- Kunnat vahvemmin mukaan palvelujen järjestämiseen.
  - Mallia edellisen hallituskauden alueellisista työllisyyskokeiluista.
  - TE-hallinnon ja kuntien yhteinen asiakastietojärjestelmä nopeasti käyttöön.
- Henkilökohtaiseen palveluun panostaminen, erityisesti palveluiden tehostaminen työttömyyden alussa.
  - Jokainen työtön tavattava henkilökohtaisesti työttömyyden alussa.
  - Omavalmentaja.
- Työllistymissuunnitelmista henkilökohtaisempia.

# Työikäisten oman osaamisen päivittäminen helpoksi ja sujuvaksi

- Aikuiskoulutustuen uudistaminen tukemaan työn ja opiskelun yhteensovittamista.
- Avoin ammattiopisto -malli käytäntöön.
  - Tutkinnon osia lyhyempiä kokonaisuuksia suunnataan työikäisille.
  - Koulutuksen kesto 1–4 kuukautta.
- Osaamiskartoitukset ja uraohjaus työikäisille.
- Rekrytointikoulutusten kehittäminen.

# Työttömyysturvajärjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen

- Aktiivimallista luopuminen.
- Sovitellun päivärahan uudistaminen työaikatarkastelusta luopumalla.
- Seuraamusjärjestelmän uudistaminen.
  - Huomautuksen käyttöönotto, mahdollisuus virheiden korjaamiseen.
  - Karenssien lyhentäminen ja porrastaminen.
- Yhdistelmävakuutuksen jatkokehittäminen ja käyttöönotto.

# Palkkatuki nopeuttamaan uudelleen työllistymistä

- Palkkatukipäätösten ja maksatuksen nopeuttaminen – jopa etukäteen.
  - Sujuvuus on tärkeää – liika pelko takaisinperinnöistä on turha.
- Kolmannen sektorin palkkatukea uudistetaan: siihen kytketään yksilöllinen tuki, työkyvyn kartoitus ja muut palvelut.
  - Kolmannen sektorin palkkatukityöstä kokonaisvaltaisempi ja suunnitellumpi palvelukokonaisuus kohti avoimia työmarkkinoita.
  - 4 000 henkilötyövuoden kiintiö poistetaan.
- Kokeilu rekrytointituesta pk-yrityksille nopeasti toimeen.
- Nostetaan vaikeasti työllistyvien osatyökykyisten, vammaisten, pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajien palkkatuen enimmäismäärää.
  - Keskeistä lisätä palkkatukityön rinnalle esim. koulutusta, jos työnantajalle korvataan jopa 70 % palkkakustannuksista.
- Palkkatuen ja oppisopimuksen yhdistämisen tunnettuuden ja käytön lisääminen.

# Muutosturva tukemaan irtisanottujen nopeaa uudelleen työllistymistä

- Työantajan ilmoitusvelvollisuus viranomaisille muutostilanteissa.
- Laajennetaan työnantajan tarjoamaa muutosturvakoulutusta.
  - Kesto 1 kk → 2 kk.
  - Yrityskoko 30 hlö → 10 hlö.
  - Työsuhteen kesto 5 v. → 2 v.
  - Työntekijän esittämä vaihtoehto ensisijaiseksi.

# Nuorten työllisyyden vahvistaminen ja oppivelvollisuusiän pidentäminen

- Ohjaamoiden toiminnan vakiinnuttaminen.
- Nuorisotakuun toimintamallien vahvistaminen.
- 2+1-mallin mukaisia ammatillisia opintopolkuja nuorille.
- Oppivelvollisuusiän pidentäminen.
  - Toisen asteen tutkinnon suorittaminen mahdollistetaan koko ikäluokalle.
  - Ohjaus- ja tukipalveluiden vahvistaminen oppilaitoksissa ja työelämässä.
  - Edistetään oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta.
  - Joustavat tavat suorittaa oppivelvollisuus: työpajojen, 10-luokkien, avoimen ammattiopiston, ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyön lisääminen.



# Maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllisyyden edistäminen

- Korotettu palkkatuki työnantajalle, joka palkkaa työttömän maahanmuuttajan.
  - Työn ohessa järjestetään/mahdollistetaan kieliopetusta ja työllistymistä tukevaa koulutusta.
- Maahanmuuttajien koulutus- ja työvoimapalvelut uudistetaan.
  - Panostetaan maahanmuuttajien ohjauspalveluihin sekä osaamisen tunnistamiseen ja kehittämiseen.
- Kotouttamiskoulutukseen, erityisesti kielikoulutuksen laatuun panostetaan.
  - Kotouttamiskoulutuksen kilpailutus on johtanut siihen, että valinnan ratkaiseva kriteeri on pelkästään edullinen hinta eikä laatu → valintakriteereihin lisätään laatuvaatimukset.
- Kehitetään organisaatioiden rekrytointiprosesseja anonyymeiksi ja osaamiseen perustuviksi.
- Panostetaan suomalaisista korkeakouluista valmistuneiden kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edellytyksiin.
  - Kotimaisten kielten sekä suomalaisten työelämäyhteyksien ja -taitojen opiskelumahdollisuuksia lisätään.

# Osatyökykyisten työllisyyteen satsaaminen

- Korkeampi palkkatuki (ks. palkkatukisivu).
- Lineaarinen malli nopeasti käyttöön.
- Työkykyohjelma:
  - Viedään eteenpäin edellisen hallituskauden OTE-hankkeen kokeiluista saatuja hyviä käytänteitä ja toimintamalleja, esim. TOIKE-työkykykeskukset. On tärkeää saada hyväksi havaitut käytänteet pysyviksi kokeilujen jälkeen.
  - Kuntoutuskomitean ehdotukset käyttöön.

# Ikääntyville ja vaikeasti työllistyville lisää yksilöllistä tukea ja koulutusmahdollisuuksia

- Ikääntyville työttömille työllistymistä tukevia palveluja nykyistä aiemmin.
- Työttömien työkykyyn liittyvien tarkistuspisteiden lisääminen.
  - Selvitetään työttömän sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä monialaisen palvelun tarve nykyistä aikaisemmin.
- Yksilöllistä tukea ja valmennusta lisätään kuntouttavassa työtoiminnassa.
- Sairauspäivärahan tarkistuspisteiden lisääminen työhön paluun tukemiseksi.
- Osaamiskartoitukset yli 50-vuotiaille.
- Ikääntyneille työttömille uusia koulutusmahdollisuuksia.

# Eläkesopimuksen työuria pidentävät ehdotukset

- Lisäpäivien ikäraja nostetaan vuodella 62 vuoteen vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä.
  - Työllisyysvaikutusten saavuttaminen edellyttää myös työvoimapolitiittisten toimien kohdentamista ikääntyneille ja toimien aientamista.
  - Myös työkyky- ja terveystarkastukset tulee saada kuntoon.
- Ikääntyneiden työurien pidentämiseen vaikutetaan myös työelämän kehittämisellä (mm. työaikajärjestelyt ja kuormituksen vähentäminen), kuntoutustoimilla ja työuran aikaisella osaamisen vahvistamisella.

# Muita toimia 1/2

- Uuden työn jakamiseen tähtäävän osa-aikatyömallin kehittäminen.
  - Esimerkiksi uudenlainen osa-aikalisä nykyisen sovitellun työttömyyspäivärahan kautta.
- Varhaiskasvatuspalveluiden saatavuuden varmistaminen.
  - Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden palauttaminen.
  - Vuoropäivähoidon kehittäminen ja saatavuuden parantaminen.
- Työn perässä tapahtuvan maan sisäisen liikkuvuuden helpottaminen.
  - Työttömälle työn perässä muuttavalle maksetaan työllistymisbonuksena työttömyysturvaa kolmen kuukauden ajan.
  - Asunnon myynnin varainsiirtoveron puolittaminen. Vaatii veromenetysten korvaamista toisaalla verotuksessa.
- Hallitusohjelman työelämän kehittämisen ja työhyvinvoinnin ohjelman toteuttaminen työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantamiseksi työpaikoilla.
  - Sopimusalakohtaisten työelämäohjelmien tukeminen.
  - Alueverkostojen kautta työpaikkojen tavoittaminen kehittämistyöhön.

# Muita toimia 2/2

- Elinkeinopolitiikan toimilla uusia työpaikkoja.
  - Hallituksen tavoite asettaa julkisiin hankintoihin ehto sosiaalisesta työllistämisestä selvitettävä pikaisesti.
  - Hallitusohjelmaan kirjattu yrityksen ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkausta tukevan toimintamallin valmistelu ja tätä koskeva kokeilu toteutettava.
  - Teollisuuden sähköveron alentaminen johtaa suurten sähkönkäyttäjien (Elfi ry) teettämän arvion mukaan 1 900 lisätyöpaikkaan vuoteen 2030 mennessä uusien investointien myötä.
  - Perusväylänpitoon tehtävät pysyvät korotukset lisäävät mm. kone- ja maansiirtotöitä. Yhden miljoonan euron investointi lisää työllisyyttä arviolta 15 hengellä. 300 miljoonan tasonkorotus tarkoittaisi 4 500 työpaikkaa.
  - Hankeyhtiöiden kautta toteutettavat raidehankkeet lisäävät työllisyyttä varsinkin rakennusaikana – hankkeiden osalta käynnissä/käynnistymässä vasta suunnittelu. Rakentaminen alkanee ensimmäisten yhteyksien osalta 2020-luvun alussa.
  - Ilmastopolitiikassa erityisesti energiatehokkuutta lisäävät remontit ja öljylämmityksen korvaaminen. Työllisyysvaikutuksia arvioitava.